

Pagrindinės teisės - Belgija

[Teismai](#)

[Ombudsmenai](#)

[Specializuotos žmogaus teisių įstaigos](#)

[Kita](#)

Teismai

Belgijos teismuose gali būti sprendžiami visų rūšių ginčai dėl teisių, tarp jų – pagrindinių teisių, įgyvendinimo. Ieškinius gali reikšti asmenys arba institucijos.

Kuris teismas kompetentingas, priklauso nuo pažeidimo pobūdžio ir sunkumo arba nuo šalių statuso (prekiautojas, žurnalistas ir pan.).

Konstitucinis Teismas (pranc. *Cour constitutionnelle* / nyd. *Grondwettelijk Hof*) sprendžia, ar teisės aktai atitinka šiuos Konstitucijos straipsnius:

- II antraštinė dalis, 8–32 straipsniai („Belgai ir jų teisės“);
- 170 ir 172 straipsniai (mokesčių teisėtumas ir teisingumas);
- 191 straipsnis (užsieniečių apsauga).

Informacija apie teismų sistemą ir jų jurisdikciją pateikiama šiuose portalo puslapiuose:

- [Valstybių narių teismų sistemos – Belgija](#)
- [Bendrosios kompetencijos teismai – Belgija](#)
- [Specializuoti teismai – Belgija](#) (Valstybės Taryba ir Konstitucinis Teismas)

Susijusios nuorodos

- [Federalinė viešoji teisingumo tarnyba](#) (pranc. *Service public fédéral de la Justice* / nyd. *Federale overheidsdienst Justitie*)
- [Teismų portalas](#) (teismų adresai ir praktika)
- Belgijos valstybinis portalas

Ombudsmenai

Ombudsmenai yra nepriklausomi kontrolieriai, kurių pareigybės įsteigė federalinis ir Belgijos valstybę sudarančių regionų parlamentai ir kurie nagrinėja visuomenės narių pateiktus skundus dėl administracinių įstaigų veiksmų ar veiklos. Įgyvendinant šią bendrą kompetenciją, jiems gali tekti nagrinėti skundus, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusius su žmogaus teisėmis. Ombudsmenai tikrina, ar administracinės institucijos veikia laikydamosi taisyklių, kuriomis apsaugomos žmogaus teisės, ir gero administracinio elgesio standartų.

Šių ombudsmenų reikėtų nepainioti su įstaigomis, vykdančiomis privataus tarpininkavimo veiklą civilinėse ar baudžiamosiose bylose.

Į ombudsmenus gali kreiptis bet kuris asmuo, norintis pateikti skundą prieš administracinę instituciją. Jų paslaugos yra nemokamos ir jie turi plačius įgaliojimus vykdyti tyrimus.

Ombudsmenai bando išspręsti ginčą bendradarbiaudami su atitinkama administracine institucija ir pateikia institucijai rekomendacijas, kaip reikėtų spręsti bet kokias nustatytas problemas. Jie reguliariai skelbia savo veiklos ataskaitą.

Kuris ombudsmenas kompetentingas, priklauso nuo susijusios administracinės institucijos.

Federaliniu lygiu reikėtų kreiptis į [Federalinį ombudsmeną](#) (pranc. *Médiateur fédéral* / nyd. *federale Ombudsman*).

Klausimais, susijusiais su regionais ir bendruomenėmis, galima kreiptis į šias tarnybas:

- [Valonijos regiono ombudsmeno tarnyba](#) (pranc. *Service du médiateur de la Région wallonne*)
- [Prancūzų bendruomenės ombudsmeno tarnyba](#) (pranc. *Service du médiateur de la Communauté française*)
- [Flandrijos ombudsmeno departamentas](#) (nyd. *Vlaamse Ombudsdienst*)
- [Vokiškai kalbančios bendruomenės ombudsmenas](#) (vok. *Ombudsman für die Deutschsprachige Gemeinschaft*)

Be to, yra ombudsmenų, dirbančių konkrečiai vaikų srityje:

- [Prancūzų bendruomenės vaiko teisių įgaliotinis](#) (pranc. *Délégué général aux droits de l'enfant de la Communauté française*)
- [Flandrijos vaiko teisių apsaugos tarnyba](#) (nyd. *Vlaamse Kinderrechtenkommissariat*)

Specializuotos žmogaus teisių įstaigos

- **Lygybės įstaigos**

Lygių galimybių ir kovos su rasizmu centras

[Lygių galimybių ir kovos su rasizmu centro](#) (pranc. *Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme* / nyd. *Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding*) uždaviniai yra skatinti lygias galimybes ir kovoti su visų formų diferenciacija, atskirtimi, suvaržymais ar pranašumo suteikimu dėl tautybės, vadinamosios rasės, odos spalvos, nacionalinės ar etninės kilmės, seksualinės orientacijos, santuokinės padėties, kūdikio gimimo, turtinės padėties, amžiaus, religinių ar filosofinių įsitikinimų, esamos ar būsimos sveikatos būklės, negalios, politinių įsitikinimų, fizinių ar genetinių charakteristikų ar socialinės kilmės.

Į centrą gali kreiptis:

- bet kuris asmuo, turintis klausimų arba norintis susidaryti nuomonę apie diskriminaciją, rasizmą, užsieniečių buvimo vietą ir jų pagrindines teises;
- bet kuris asmuo, nukentėjęs nuo diskriminacijos ar rasizmo arba galintis apie tai paliudyti.

Centro pirminės pagalbos tarnyba pateikia pradinį atsakymą ir, jei reikia, surenka daugiau informacijos, kad būtų galima atlikti tolesnius veiksmus

Jei reikia atlikti išsamesnę analizę arba tyrimą arba jeigu norint išnagrinėti prašymą reikia susisiekti su trečiosiomis šalimis, byla bus perduota specialistui iš centro antrinės pagalbos tarnybos.

Jei, išnagrinėjus klausimą, nustatoma, kad jis nepriklauso centro kompetencijai, atitinkamas asmuo bus apie tai informuotas ir, jei įmanoma, nukreiptas į kitą tarnybą ar kitą asmenį, kuris galės išnagrinėti prašymą (administracinę instituciją, privačią ar viešą tarnybą, teikiančią pirminę ar antrinę pagalbą, taip pat policiją ar teisininką).

Į centrą galima kreiptis tiesiogiai. Centro interneto svetainėje taip pat pateikiami [įvairių asociacijų ar institucijų, kurios specializuojasi tam tikroje srityje ar veikia vietos lygmeniu](#) ir su kuriomis centras yra pasirašęs bendradarbiavimo susitarimą ir į jas galima kreiptis pagalbos su diskriminacija susijusiais klausimais, adresai.

Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme/
Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding
Rue Royale/Koningsstraat 138
1000 Brussels
Tel. (+32) 800 12 800 – (nemokamas informacijos telefonas)
(+32) 2 212 30 00

Susijusi nuoroda

[Lygių galimybių ir kovos su rasizmu centras](#)

Lyčių lygybės institutas

Lyčių lygybės institutas (pranc. *Institut pour l'égalité des femmes et des hommes* / nyd. *Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen*) yra nepriklausomas viešasis subjektas, skatinantis moterų ir vyrų lygybę ir kovojantis su diskriminacija dėl lyties.

Institutas gali teikti teisinę pagalbą ir inicijuoti procesą dėl vyrų ir moterų diskriminacijos bei transseksualių asmenų diskriminacijos.

Su institutu galima susisiekti užpildžius formą internetu arba toliau nurodytu adresu:

Institut pour l'égalité des femmes et des hommes/
Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen
Rue Ernest Blerot/Ernest Blerotstraat 1
1070 Brussels
Tel. (+32) 800 12 800 – (nemokamas informacijos telefonas)
(+32) 2 233 42 65
Faks. (+32) 2 233 40 32
E. paštas [✉ egalite.hommesfemmes@iehf.belgique.be](mailto:egalite.hommesfemmes@iehf.belgique.be)

Susijusi nuoroda

Lyčių lygybės institutas

- **Privatumo apsaugos komisija**

Privatumo apsaugos komisija (pranc. *Commission de la protection de la vie privée* / nyd. *Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*) yra nepriklausoma komisija, kurią sudarė Atstovų Rūmai patvirtinus 1992 m. gruodžio 8 d. Privatumo apsaugos įstatymą. Todėl komisija nėra atskaitinga teisingumo ministrui.

Privatumo apsaugos komisija yra nepriklausoma priežiūros institucija, kuri privalo užtikrinti, kad tvarkant asmens duomenis būtų gerbiamas privatumas.

Komisija įvairias užduotis vykdo penkiose veiklos srityse: pagalbos, informacijos teikimo, skundų nagrinėjimo, nuomonių ir rekomendacijų teikimo ir galiausiai įstatymų vykdymo.

– Pagalba: ši veiklos sritis yra glaudžiai susijusi su informacijos teikimo funkcija. Privatumo apsaugos komisija teikia pagalbą visiems subjektams: valdžios institucijoms, privačiajam sektoriui, visuomenės nariams arba duomenų valdytojams (nepaisant to, ar duomenis valdo fiziniai ar juridiniai asmenys).

Komisijos užduotys šioje srityje – teikti informaciją bet kurio subjekto prašymu, nepaisant to, ar tai yra duomenų subjektai ar duomenų valdytojai; įgyvendinti teises susipažinti su duomenimis ir juos ištaisyti; nagrinėti pranešimus; atnaujinti viešąjį registrą; teikti informaciją nagrinėjant skundus; teikti fizinių asmenų arba duomenų valdytojų prašomą informaciją; teikti metines ataskaitas Parlamentui.

Komisija padeda valdžios institucijoms ir duomenų valdytojams jų prašymu rengdama preliminaras neoficialias konsultacijas, kad užtikrintų, jog rengiant projektus būtų paisoma privatumo reikalavimų. Komisija taip pat padeda duomenų subjektams įgyvendinti savo teises visų pirma informuodama juos apie jų teises ir procedūrą, kurią reikia taikyti. Keisdamosi tarptautiniais duomenimis, Komisija teikia pagalbą tarpvalstybinę veiklą vykdančioms organizacijoms. Kaip ir nacionaliniu lygmeniu, Komisija padeda visiems duomenų subjektams, kuriems įtakos turi tarpvalstybiniai duomenų srautai.

– Informacijos teikimas: Privatumo apsaugos komisija teikia informaciją valdžios institucijoms ir duomenų subjektams bei duomenų valdytojams.

Šioje veiklos srityje ji teikia Parlamentui metines ataskaitas ir parengia valdymo planą; rengia vidaus tvarkos taisykles; tvarko viešąjį registrą ir apskritai informuoja visuomenę (svetainės informacija, konferencijų rengimas, į klientus orientuoti atsakymai, informuotumo didinimas ir pan.). Taip pat reikėtų pažymėti, kad šiose įvairiose veiklos srityse komisija nebūtinai veikia vidaus lygmeniu; ji dažnai veikia ir tarptautiniu lygmeniu ir atlieka labai svarbų vaidmenį teikdama informaciją ir didindama informuotumą.

– Skundų nagrinėjimas: duomenų subjektui pateikus skundą, Privatumo apsaugos komisija veikia kaip tarpininkė.

Jei duomenų valdytojai nesilaiko duomenų subjektų teisių, komisija duomenų subjekto prašymu imasi veiksmų, kad užtikrintų šias teises (teisę prieštarauti, ištaisyti duomenis, netiesiogiai susipažinti su duomenimis ir pan.). Komisija šiuo tikslu naudoja visas prieinamas priemones (teikia pranešimą prokurorui, pareiškia ieškinius civiliniuose teismuose ir pan.). Jeigu padaromi tarpvalstybiniai su duomenų apsauga susiję pažeidimai, komisija bendradarbiauja vykdam tarptautinius tyrimus, kuriuose turi dalyvauti visos kompetentingos duomenų apsaugos institucijos, kad rastų praktinius sprendimo būdus.

– Nuomonės: Privatumo apsaugos komisija priima nuomones dėl reglamentų ir standartų.

Šioje veiklos srityje komisija dažniausiai bendradarbiauja su institucijomis ir kitomis atsakingomis įstaigomis: ji priima nuomones ir rekomendacijas dėl įstatymų projektų, kuriuose aptariami privatumo aspektai. Įsitraukdama į nacionalinių ir tarptautinių darbo grupių (pvz., 29 straipsnio darbo grupės, Berlyno grupės, Duomenų apsaugos ir privatumo priežiūros pareigūnų konferencijos, kitų privatumo apsaugos priežiūros veiklą vykdančių institucijų) darbą ir palaikydama ryšį su kitomis panašiomis užsienio organizacijomis, komisija dalyvauja priimant sprendimus privatumo apsaugos srityje.

– Įstatymų vykdymas: Privatumo apsaugos komisija užtikrina, būtų laikomasi su duomenų apsauga susijusių teisės aktų.

Komisija privalo leisti bet kurio atitinkamo sektoriaus organizacijoms, kurios veikia kaip duomenų valdytojai, gauti, tvarkyti ir perduoti asmens duomenis. Komisija taip pat prižiūri ir tikrina šiuos duomenų valdytojus, priima rekomendacijas ir vertina jų nustatytas saugumo priemones.

Bet kokie prašymai suteikti informacijos arba pagalbą ir bet kokie skundai Privatumo apsaugos komisijai gali būti teikiami tiesiogiai paštu, telefonu arba e. paštu toliau nurodytais kontaktiniais duomenimis:

Commission de la protection de la vie privée/

Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Rue de la Presse/Drukpersstraat 35

1000 Brussels

Tel. (+32) 2 274 48 00

Faks. (+32) 2 274 48 35

✉ commission@privacycommission.be

Gyventojai į Privatumo apsaugos komisijos biurus gali kreiptis darbo valandomis, tačiau dėl susitikimo reikia susitarti iš anksto. Dėl pirminės pagalbos skambinkite telefonu +32 2 274 48 79 arba užpildykite [internetinę kontaktinę formą](#).

Susijusi nuoroda

Privatumo apsaugos komisija

- **Kitos lygybės užtikrinimo įstaigos**

Kalėjimų priežiūros komitetai

Kalėjimų priežiūros komitetai (pranc. *commissions de surveillance des établissements pénitentiaires* / nyd. *commissies van toezicht op het gevangeniswezen*) vykdo elgesio su kaliniais išorės priežiūrą. Siekdami išspręsti problemas, jie persiunčia kalinių skundus kalėjimų institucijoms arba teisingumo ministru.

Kiekviename kalėjime veikia priežiūros komitetas. Kiekvienas komitetas sudaromas iš visuomenės narių, bent vieno gydytojo ir vieno teisininko, o komitetui pirmininkauja teisėjas. Centrinė priežiūros taryba (pranc. *Conseil central de surveillance pénitentiaire* / nyd. *Centrale toezichtsraad voor de gevangeniswezen*) koordinuoja vietos komitetų darbą ir teikia teisingumo ministru nuomones dėl elgesio su kaliniais (jo prašymu ar savo iniciatyva).

Susijusios nuorodos

- [Federalinės viešosios teisingumo tarnybos portalas](#)
- [Kalėjimų kontaktiniai duomenys](#)

Skundų komitetas (kompetentingas nagrinėti uždaruose centruose, apgyvendinimo centruose ir sulaikymo centruose laikomų užsieniečių skundus)

Skundų komisija (pranc. *Commission des plaintes* / nyd. *Klachtencommissie*) nagrinėja užsieniečių, laikomų uždaruose centruose, apgyvendinimo centruose ir sulaikymo centruose, skundus dėl jų laikymo sąlygų ir visų pirma dėl šiuose sulaikymo ir apgyvendinimo centruose susidaranti aplinkybių, susijusių su teisėmis ir pareigomis, nustatytomis 2002 m. rugpjūčio 2 d. (dėl uždaru centru), 2009 m. birželio 8 d. (dėl sulaikymo centru) ir 2009 m. gegužės 14 d. (dėl apgyvendinimo centru) karališkuosiuose dekretuose.

Šiose įstaigose laikomi asmenys gali būti nelegalūs imigrantai, asmenys, kuriems atsisakyta suteikti prieglobstį, arba užsieniečiai, kurie neatitinka įvažiavimo į šalį ar gyvenimo šalyje reikalavimų.

Skundo pateikėjai, norintys ginčyti sprendimą, gali pateikti apeliaciją Valstybės Tarybai.

Į komisiją galima kreiptis šiuo adresu:

Secrétariat permanent de la Commission des plaintes/Permanent secretariaat van de Klachtencommissie

Service Public Fédéral Intérieur/Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken
Rue de Louvain/Leuvenseweg 1
1000 Brussels

Susijusi nuoroda

[Federalinės vidaus reikalų tarnybos portalas](#)

Nuolatinis policijos stebėsenos komitetas

[Nuolatinis policijos stebėsenos komitetas](#) (pranc. *Comité permanent de contrôle des services de police* / nyd. *Vast Comité van Toezicht op de politiediensten* – ‘Comité P’) yra Parlamentui atskaitinga išorinė policijos kontrolės įstaiga. Komitetas visų pirma kontroliuoja teisių, kurios asmenims suteiktos pagal Konstituciją ir įstatymus, apsaugą, policijos pajėgų koordinavimą ir šių pajėgų veiksmingumą.

Bet kuris visuomenės narys, nukentėjęs nuo policijos veiksmų, komitetui gali pateikti skundą, pranešimą apie įvykį arba pateikti kitą informaciją.

Bet kuris policijos pajėgų narys taip pat gali komitetui pateikti skundą arba pranešimą apie įvykį, neatsiklausęs viršininko, ir negali būti už tai baudžiamas.

Skundus galima teikti [elektronine forma](#).

Į komitetą galima kreiptis šiais kontaktais:

Comité permanent de contrôle des services de police/Vast Comité van Toezicht op de politiediensten

Rue de la Presse/Drukpersstraat 35/1
1000 Brussels
Tel. (+32) 2 286 28 11
Faks. +32 2 286 28 99
E. paštas info@comitep.be

Susijusi nuoroda

[Nuolatinis policijos stebėsenos komitetas](#)

Kita

Piliečių pirminių konsultacijų tarnybos

Piliečių pirminių konsultacijų tarnybos (pranc. *accueil social de première ligne* / nyd. *sociale eerstelijnswerking*) teikia informaciją visuomenės nariams, turintiems klausimų ar problemų, susijusių su teisingumo sistema konkrečiose srityse.

- Civilinė teisė: gyvenimas skyrium (separacija), bendro pobūdžio informacija apie tėvų valdžią, pagrindinė, antroji ar alternatyvi vaiko gyvenamoji vieta, teisė bendrauti.
- Baudžiamoji teisė: tarpininkavimas baudžiamosiose bylose, kardomojo kalinimo alternatyvos, lygtinis nuteisimas, viešieji darbai, lygtinis paleidimas, sąlyginis paleidimas iš psichiatrijos ligoninės, kurioje asmuo buvo laikomas siekiant apsaugoti visuomenę, rehabilitacija, malonė, elektroninis sekimas, laikinas paleidimas iš kalėjimo, atidėtas nuosprendžio vykdymas, laikinas sulaikymas, laikinas paleidimas prieš išsiunčiant ar taikant ekstradiciją, laikinas paleidimas dėl medicininių priežasčių, laisvės atėmimo bausmės pakeitimas viešaisiais darbais.
- Nusikaltimo aukų informavimas: civilinį ieškinį reiškiančių ir (ar) nukentėjusių asmenų teisės.
- Bendra informacija apie procesą civilinių bylų ir baudžiamųjų bylų teismuose.

[Federalinės viešosios teisingumo tarnybos adresų knygoje](#) pateiktas visuomenės teisingumo centrų sąrašas (pranc. *maisons de justice* / nyd. *justitiehuizen*) ir jų kontaktiniai duomenys.

Susijusi nuoroda

[Federalinės viešosios teisingumo tarnybos pranešimas apie teisę kreiptis į teismus Belgijoje](#)

Pirminės ir antrinės teisinės konsultacijos ir teisinė pagalba

Pirminės teisinės konsultacijos (pranc. *aide juridique de première ligne* / nyd. *eerstelijnsbijstand*) yra praktinės ar teisinės informacijos ar pradinės teisinės nuomonės pateikimas trumpos konsultacijos metu. Pirminės teisinės konsultacijas teikia teisinį išsilavinimą turintys asmenys, dažniausiai advokatai.

Antrinės teisinės konsultacijos tam tikromis sąlygomis apima advokato, kuris teiks paslaugas nemokamai ar už sumažintą mokesčių, paskyrimą. Procesinės išlaidos (antstolio, ekspertų paslaugos, kopijų darymas ir pan.) iš dalies ar visiškai nedengiamos, tačiau jos gali būti padengtos pagal teisinės pagalbos susitarimus.

Visuomenės nariai, gaunantys teisinę pagalbą, visiškai ar iš dalies atleidžiami nuo teisminių ir neteisminių procesinių išlaidų, jeigu jų pajamos yra nepakankamos.

Daugiau informacijos rasite [e. teisingumo portalo puslapyje dėl procesinių išlaidų Belgijoje](#).

Susijusi nuoroda

- [Federalinės viešosios teisingumo tarnybos pranešimas apie teisę kreiptis į teismus Belgijoje](#)
- [Belgijos prancūziškai kalbančių ir vokiškai kalbančių advokatų asociacija \(OBFG\)](#)
- [Flandrijos advokatų asociacija \(OVB\)](#)

Finansinės paramos nuo tyčinių smurtinių nusikaltimų nukentėjusiems asmenims ir jiems padedantiems asmenims komitetas

Įstatymuose numatyta teikti finansinę paramą nuo tyčinių smurtinių nusikaltimų nukentėjusiems asmenims ir jiems padedantiems asmenims, taip pat – kai kuriais atvejais – jų giminaičiams.

Į komitetą galima kreiptis tiesiogiai, tačiau prašymus taip pat galima teikti per advokatą arba pagalbos aukoms karštąją liniją, už kurią atsako socialinės pagalbos tarnyba; šių tarnybų sąrašas pateiktas [Federalinės viešosios teisingumo tarnybos](#) interneto svetainėje (žr. turinį, „Teisingumas nuo A iki Z, finansinė pagalba nukentėjusiems“).

Į komitetą galima kreiptis šiuo adresu:

Service public fédéral de la Justice/Federale overheidsdienst Justitie

Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence et aux sauveteurs occasionnels/Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden en aan de Occasionele Redders

Boulevard de Waterloo/Waterlose Steenweg 115

Tel. (+32) 2 542 72 07

(+32) 2 542 72 08

commission.victimes@just.fgov.be

Daugiau informacijos rasite [e. teisingumo portalo puslapyje dėl aukų teisių](#).

Susijusi nuoroda

• [Federalinė viešoji teisingumo tarnyba](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujimas: 18/12/2017